Rakennusjärjestyksen uudistaminen, ehdotusvaiheen palaute ja vastineet

Ehdotus nähtävillä 24.6.-24.8.2026

Jätetty 7 lausuntoa (Pirkanmaan liitto ilmoitti, ettei anna lausuntoa)

1. Lupa- ja valvontavirasto
2. Pirkanmaan maakuntamuseo
3. Lounais-Suomen elinvoimakeskus (vesitalousosasto)
4. Pirkanmaan liitto
5. Ympäristöterveys Pirteva
6. Fingrid Oyj
7. Elenia Verkko Oyj
8. MTK-Hämeenkyrö ry

LAUSUNNOT	
1. Lupa- ja valvontavirasto 4.9.2026	
Hämeenkyrön kunta on pyytänyt Lupa- ja valvontaviraston lausuntoa rakennusjärjestyksen ehdotuksesta 24.8.2026 mennessä. Lausunnolle on saatu lisäaikaa 11.9.2026 saakka. Pirkanmaan ELY-keskus on ja lausunut rakennusjärjestyksen luonnoksesta 31.3.2025.	
Yleistä Rakennusjärjestysehdotus perustuu uudistuneeseen rakentamislakiin ja noudattaa rakenteeltaan pääosin Kuntaliiton rakennusjärjestysmallia. Ehdotuksessa on huomioitu kunnan erityispiirteet, kuten arvokkaat kulttuuriympäristöt, maisema-alueet sekä ranta alueisiin liittyvät rakentamisen erityiskysymykset. Lupa- ja valvontavirasto pitää hyvänä, että rakennusjärjestyksen laatimisen yhteydessä on tehty osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja selostus, jotka taustoittavat ja perustelevat tehtyjä muutoksia ja niiden suhdetta lainsäädännön vaatimuksiin. Rakennusjärjestyksen valmistelussa on pyydetty lausuntoja ja laadittu saadusta palautteesta vastineet. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että viranomaisten kannanottoihin on vastattu asianmukaisesti. Vastineista ilmenee, että lausunnot on tunnistettu, niiden sisältö on arvioitu ja palautteen vaikutukset rakennusjärjestysehdotukseen on perusteltu. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestysehdotus muodostaa kokonaisuutena hyvän perustan kunnan rakentamisen ohjaamiselle. Ehdotus tukee pääosin kestävää maankäyttöä, ympäristön huomioon ottamista sekä turvallista rakentamista. Ehdotus on rakenteeltaan selkeä ja looginen. Määräyksissä on huomioitu maiseman, ympäristön ja rakennuskannan ominaispiirteitä sekä pyritty tukemaan turvallista, terveellistä ja viihtyisää elinympäristöä. Lupa- ja valvontavirasto esittää vielä seuraavia luonnonsuojeluun, eläinsuojiin, pohjavesialueiden	**Merkitään tiedoksi.**

rakentamiseen, geologisesti arvokkaisiin alueisiin ja pilaantuneen maaperän huomioimiseen liittyviä täsmennyksiä rakennusjärjestyksen määräyksiin, mutta muutoin Lupa- ja valvontavirastolla ei ole huomautettavaa rakennusjärjestysehdotuksesta.	**Kohtaa 6.1 on täydennetty pilaantumattomien maiden osalta.**
Luonnonsuojelu Lupa- ja valvontavirasto pitää hyvänä, että luonnon monimuotoisuus on nostettu rakennusjärjestyksessä omaksi otsikokseen mallirakennusjärjestyksen mukaisesti. Viherpeitteisyyden, luontoarvojen ja luontaisten kasvilajien valinnan huomioiminen pihan rakentamisessa on myös kiitettävällä tasolla. Natura 2000 -alueiden osalta määräystä 34 § tulisi tarkentaa. Rakennusjärjestysehdotuksen sanamuodosta voi ymmärtää vaikutusten arvioinnin tekemisen olevan harkinnanvaraista silloinkin, kun vaikutuksia on arvioitu olevan. Mikäli rakennushanke todennäköisesti merkittävästi heikentää Natura 2000 -alueen luontoarvoja, tulee vaikutukset aina arvioida ja ottaa huomioon rakennushankkeen lupamenettelyn yhteydessä. Määräyksen 30.3 § selvitysvaatimukseen olisi tarkkuuden vuoksi hyvä lisätä myös rauhoitetut ja muut suojeltavat lajit ja luontotyypit, eli esim. -- *rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee selvittää uhanalaisten, rauhoitettujen ja muiden luonnonsuojelulailla suojeltujen lajien ja luontotyyppien esiintyminen rakennuspaikalla*--. Lupa- ja valvontavirasto suosittelee, että tässä yhteydessä mainittaisiin uhanalaiset kasvilajit erikseen, jotta kasvilajien suojelun merkitys nousisi selkeästi esiin. Esimerkiksi: *kasvillisuuden merkittävät kohteet, erityisesti uhanalaisten ja rauhoitettujen kasvien kasvupaikat tulee huomioida rakentamisessa.* Rakennusjärjestyksessä olisi syytä mainita Euroopan Unionin tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien eli direktiivilajien huomioiminen. Direktiivilajien, kuten liito-oravan, lepakoiden, viitasammakon ja eräiden sudenkorentojen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luonnonsuojelulaki 78 §). Tämä kielto on suoraan lain nojalla voimassa, minkä takia rakennusjärjestyksessä olisi aiheellista mainita nämä lajit erikseen, jotta rakennushankkeeseen ryhtyvä olisi varmasti tietoinen luonnonsuojelulain ehdottomista vaatimuksista. Laitureiden ja muiden luvasta vapautettujen vesirajalaitteiden rakentaminen voi myös vaikuttaa heikentävästi Euroopan Unionin tiukkaa suojelua edellyttävien viitasammakon tai eräiden sudenkorentojen lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että direktiivilajit tulee ottaa huomioon myös luvasta vapautettujen vesirajalaitteiden osalta määräyksessä 22.8 §. Rakennusjärjestykseen suositellaan lisättävän pykälä lepakoiden huomioimisesta rakennusten purkamisen yhteydessä esim. *Rakennuksen purkajan on tarvittaessa*	**Muutetaan muotoon: Natura 2000 -verkoston vaikutusalueella rakennusvalvonta voi edellyttää luvanhakijaa toimittamaan vaikutuksien arvioinnin lupahakemuksen yhteydessä.** **Kaikkien eri lajien ja luontotyyppien mainitsemista rakennusjärjestyksessä ei kuitenkaan pidetä tarkoituksenmukaisena.**

selvitettävä rakennuksen soveltuvuus lepakoiden päiväpiiloksi. Kaikkien Suomessa esiintyvien lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luonnonsuojelulaki 78 §). Rakennusten purkamista koskevassa kohdassa voisi lepakoiden lisäksi mainita pesäpaikkauskollisten lintujen huomioinnin. Toistuvasti samaa pesää käyttävien lintujen pesien hävittäminen on kielletty.	
Eläinsuojat muualla kuin maatilalla Eläinsuojien rakentamista muualla kuin maatilalla käsitellään määräyksessä 18 §. Eläinsuojien osalta olisi varmuuden vuoksi hyvä selkeyttää, tarkoitetaanko tekstissä luvanvaraisella eläinsuojalla rakennusluvanvaraista vai ympäristöluvanvaraista eläinsuojaa. Lisäksi olisi hyvä tuoda selkeästi ilmi koskeeko rakennusjärjestys ainoastaan ympäristönsuojelulain ilmoituksenvaraisuuden ja luvanvaraisuuden kynnykset alittavia pienempiä eläinsuojia. Määräyksessä 18.1 § todetaan, että rakennusjärjestyksen määräyksiä täydentävät kunnan ympäristönsuojelumääräykset sekä nitraattiasetus. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että kohdassa voisi tuoda esille myös, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallassa olevia ilmoituksenvaraisia eläinsuojia koskee ns. eläinsuoja-asetus (138/2019), jossa säädetty muun muassa etäisyysvaatimuksista. Määräyksen 18.2 § etäisyysvaatimuksiin liittyen Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että nitraattiasetus (1250/2014) koskee ylipäätään maa- ja puutarhatalouden harjoittamista, kokoluokasta riippumatta (luvanvaraiset, ilmoituksenvaraiset ja tätä pienemmät). Määräyksessä 18.2 § viitataan vain luvanvaraisiin eläinsuojiin. Nitraattiasetuksen 4 §:ssä määrätään varastointitilojen, jaloittelualueiden ja ruokinta- ja juottopaikkojen sijoittamisesta seuraavasti: Lannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastointitilaa, tuotantoeläinten jaloittelualueita ja ulkotarhojen ruokinta- ja juottopaikkoja ei saa sijoittaa pohjavesialueelle, ellei maaperäselvitysten perusteella osoiteta, että tällaiselle alueelle sijoittaminen ei aiheuta pohjavesien pilaantumista tai sen vaaraa, tulvanalaiselle alueelle, alle 50 metrin etäisyydelle vesistöstä, talousvesikäytössä olevasta kaivosta tai lähteestä, alle 25 metrin etäisyydelle valtaojasta tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisesta norosta. Lisäksi lupa- ja valvontavirasto katsoo, että määräyksissä 22.10 § ja 22.11 § tulee uuden rakentamislain puitteissa määritellä kyseisten rakenteiden koot, joiden perusteella rakennusluvasta voi saada vapautuksen. Kokoraja olisi hyvä asettaa niin, että ainakin merkittävimmät rakenteet edellyttäisivät rakennuslupaa. Lisäksi määräyksessä 22.10 § mainitaan kattamaton lantala. Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa,	**Tarkennetaan § 18.1 ja 18.2. määräystä muun muassa lisäämällä etäisyysvaatimuksia ja maininta asetuksista.** **Täydennetään § 22.10.**

että nitraattiasetuksen mukaan kuivalannan varastointitila tulee kattaa.	
Rakentaminen pohjavesialueilla Rakennusjärjestyksen liitteessä kaksi on esitetty Hämeenkyrön kunnan alueelle sijoittuvien pohjavesialueiden rajaukset. Liitteen ohella tai sijaan pohjavesialueiden rajat voi esittää karttapalvelussa kaupungin omilla verkkosivuilla. Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämä, ajantasainen pohjavesialueiden luokitusten ja rajausten paikkatietoaineisto on myös nähtävillä julkisilla verkkosivustoilla, kuten vesi.fi ja MML:n Paikkatietoikkuna. Rakennushankkeessa ja lupakäsittelyssä on oltava riittävän luotettava tieto pohjaveden korkeusasemasta suunnittelualueella. Niin pysyvä, kuin rakentamisen aikainen tilapäinen pohjaveden alentaminen edellyttää asiantuntijan laatimaa pohjaveden hallinta- ja tarkkailusuunnitelmaa sekä mahdollisen vesilain mukaisen lupatarpeen arviointia. Lupa- ja valvontavirasto arvio tarvittaessa vesilain mukaisen lupatarpeen ja antaa siitä lausunnon. Pohjavesialueille sijoitettavien maalämpöjärjestelmien ja energiavarastojen osalta rakennusjärjestyksen määräykset ovat asianmukaisia.	**Merkitään tiedoksi.**
Geologisesti arvokkaat alueet Rakennusjärjestyksen 24 §:ssä mainitut geologisesti arvokkaat muodostumat ja alueet tulisi esittää myös kartalla. Nyt geologisesti arvokkaista kohteista on huomioitu vain maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kohteet. Hämeenkyröön sijoittuu myös paikallisesti arvokkaita harju- ja kallioalueita, jotka tulee myös sisällyttää 24 §:ään sekä karttaan.	**Lisätään paikallisesti arvokkaat kohteet § 24.1.**
Pilaantunut maaperä Pilaantunut maaperä on otettu huomioon Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksen mukaisesti. Lupa- ja valvontavirasto esittää määräykseen 26.3 § lisättäväksi, että haitta-aineita sisältäviä maa-aineksia käsiteltäessä ja kuljetettaessa on noudatettava ympäristönsuojelulakia ja jätelakia sekä niiden nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä. Määräyksen 26.2 § valvontaviranomaisena voidaan mainita Lupa- ja valvontavirasto.	**Lisätään valvontaviranomainen § 26.3.**
2. Pirkanmaan maakuntamuseo 24.8.2026	
Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestysehdotuksesta. Maakuntamuseo on antanut lausuntonsa rakennusjärjestyksen uudistamisen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (11.11.2024, Diar. 854/2024) sekä luonnoksesta (17.3.2025, Diar. 155/2025). Alueellinen vastuumuseo on tutustunut rakennusjärjestysehdotukseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa. Rakennusjärjestysehdotuksessa on pääsääntöisesti huomioitu Pirkanmaan maakuntamuseon luonnosvaiheessa antama palaute. Maakuntamuseo	

kiittää maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön liitekartoille laadituista täsmennyksistä. Liitekartoille on lisätty huomautus, että kartta esittää tilannetta rakennusjärjestyksen laatimishetkellä ja että ajantasainen aineisto on tarkastettava vastuutaholta. Maakuntamuseo huomauttaa, että vastuutaho voi jäädä kuntalaisille epäselväksi. Tarkoituksenmukaisempaa olisi viitata esimerkiksi kuntaan tai alueelliseen vastuumuseoon.	**Lisätään vastuutahot liitekartoille.**
Pirkanmaan maakuntamuseo toistaa edellistä lausuntoaan toteamalla, että kuntalaiset tarvitsevat ohjausta siihen, miten tunnistaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaat alueet ja kohteet ja mistä tietoa on saatavilla. Rakennusjärjestyksen 24 §:n toteutumisen näkökulmasta ja rakennushankkeeseen ryhtyvän oikeusturvan kannalta tärkeä tieto siitä, mistä esimerkiksi arkeologisten kohteiden paikka- ym. tiedot ovat saatavilla, puuttuu edelleen. Maakuntamuseo esittää, että kunnan verkkosivuille rakennus järjestyksen yhteyteen lisätään tätä tarkoitusta palvelevaa tietoa helposti päivitettävässä muodossa. Maakuntamuseo listasi keskeiset tietopalvelut ja selvitykset aiemmissa lausunnoissaan.	**Merkitään tiedoksi. Tiedot voidaan lisätä verkkosivuille.**
Kulttuuriperintöarvojen turvaamiseksi Pirkanmaan maakuntamuseo on edellisessä lausunnossaan esittänyt pykälään 22 (Luvanvaraisuudesta vapautetut uudisrakentamiskohteet ja niitä koskevat määräykset) yleismääräystä, jonka mukaan vapautus luvanvaraisuudesta ei koske suojeltuja rakennuksia, kiinteiden muinaisjäännösten ja muiden arkeologisten kulttuuriperintökohteiden alueita eikä alueita, joita koskee kaavan aluesuojelumerkintä. Kunnan vastineen mukaan yleismääräystä ”ei katsota tarkoituksenmukaiseksi, koska osa luvasta vapautetuista kohteista katsotaan olevan vähäisiä toimenpiteitä, joissa rakentamista ei ole tarvetta ohjata.” Päinvastoin kohdassa 24.2. on korostettu, että siinä oleva kulttuuriympäristö- ja maisema-arvojen säilyttämiseen tähtäävä määräys ei koske luvanvaraisuudesta vapautettuja rakennuskohteita. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että tämä on ristiriidassa rakennusjärjestyksen tehtävän ja tavoitteiden kanssa kulttuuriarvojen huomioimisen osalta (1 §).	**Muutetaan tekstiä § 22 ja poistetaan luvanvaraisuutta koskeva lause § 24.2.**
Kiinteän muinaisjäännöksen ja sen suoja-alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu niihin kajoaminen ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kielletty (MML 1 ja 4 §). Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että lainvastaista kiinteään muinaisjäännökseen kajoamista ei voida pitää RakL 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuna vähäisenä vaikutuksena kulttuuriperintöön. Tästä syystä ja koska maakuntamuseon 22 §:ään esittämää yleismääräystä ei ole lisätty, tulisi muinaismuistolain rauhoituspykälien toteutumisen varmistamiseksi kohtiin 22.2 (Aidat ja niiden tukimuurit), 22.3 (Tukimuurit), 22.6 (Jätevesijärjestelmät), 22.8 (Laiturit), 22.9 (Kasvihuoneet	

ja kasvutunnelit), 22.10 (Lantalat, lietesäiliöt ja laakasiilot), 22.11 (Siilot ja varastointisäiliöt) sekä 22.13 (Energiavarastokontti ja muuntamo) lisätä lause: *Vapautus luvanvaraisuudesta ei koske kiinteiden muinaisjäännösten, muiden arkeologisten kohteiden ja muiden kulttuuriperintökohteiden alueita,* ottaen huomioon, että kiinteitä muinaisjäännöksiä voi sisältyä myös kahteen viimeksi mainittuun kohderyhmään sijoitettuihin kohteisiin, esimerkiksi historiallisiin kylänpaikkoihin.	**Lisätään § 22.13.**
Täydennetty rakennusjärjestysehdotus pyydetään toimittamaan Pirkanmaan maakuntamuseoon nähtäväksi ennen sen hyväksymistä.	**Merkitään tiedoksi.**
3. Lounais-Suomen elinvoimakeskus 13.7.2026	
Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen vesitalousosastolla ei ole huomautettavaa. Alimmat rakentamiskorkeuksien suositukset on esitetty asianmukaisesti.	**Merkitään tiedoksi.**
4. Pirkanmaan Liitto 31.7.2026	
Aineistoon tutustumisen jälkeen totean, että Pirkanmaan liitto ei anna lausuntoa nyt rakennusjärjestyksen ehdotusvaiheessa. Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestysluonnoksesta antamassaan lausunnossa (20.2.2025) liitto on esittänyt huomionsa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin luonto- ja kulttuuriympäristöjen arvoalueisiin liittyen.	**Merkitään tiedoksi.**
5. Ympäristöterveys Pirteva 6.7.2026	
Ympäristöterveys Pirtevan terveystarkastaja on antanut 14.3.2025 lausunnon rakennusjärjestysluonnoksesta, luonnos 3.2.2025. Terveystarkastajalla ei ole lausuttavaa nyt nähtävillä olevasta rakennusjärjestysehdotuksesta.	**Merkitään tiedoksi.**
6. Fingrid Oyj 6.8.2026	
Lausuimme 11.11.2024 rakennusjärjestyksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja luonnoksesta 13.3.2025. Toimme esille asioita, joita voi harkinnan mukaan sisällyttää rakennusjärjestykseen voimajohtojen kannalta. Kiitokset, että rakennusjärjestysehdotuksessa on otettu huomioon Fingridin esittämä pieni tekstin muotoiluehdotus. Kaavoituksen yhteyshenkilönä Fingridissä toimii Mika Penttilä puh. 030 395 5230. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot. Yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnolle mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.	**Merkitään tiedoksi.**
7. Elenia Verkko Oyj 18.8.2026	
Elenia Verkko Oyj (jäljempänä ”Elenia”) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja lausuu asiakirjoista seuraavasti:	

Elenia kiinnitti huomiota kohdassa 22.13 siihen, että asemakaava-alueella luvanvaraisuudesta olisi vapautettu vain kokonaisalaltaan enintään 10m2 muuntamot. Elenian näkökulmasta 10m2 raja on ongelmallinen, sillä Elenialla on käytössään myös jonkin verran tätä suurempia muuntamoita, jotka ovat kaikki vastaavia, välttämättömiä jakeluverkkoon kuuluvia vähäisiä laitteita. Kaikkia jakeluverkkoon kuuluvia muuntamoita tulisi kohdella samalla tavalla ja niiden tulisi olla rakentamisluvasta vapautettuja. Elenia ehdottaakin, että Hämeenkyrön rakennusjärjestystä korjataan tältä osin ja 10m2 rakennusalaraja poistetaan rakennusjärjestyksestä myös asemakaava alueelle sijoitettaessa ja noudatetaan rakentamislain mukaisesti 30m2 rajaa. Tämä on yhteneväistä rakentamislain ja sen esitöiden kanssa (HE 139/2022 vp).	**Merkitään tiedoksi. Suurempien rakennusten tai rakennelmien sijoittamisen esimerkiksi asemakaavoitetulle puistoalueelle katsotaan edellyttävän lupaharkintaa.**
Lisäksi Elenia haluaa vielä uudelleen nostaa esille, että asemakaava-alueilla voi olla tilanteita, joissa ei ole erikseen muuntamoille varattuja paikkoja tai alueita. Vihreän siirtymän ja asiakkaiden tilaamien liittymien myötä uusia muuntamoita joudutaan lisäämään asemakaava-alueille odottamattomastikin, eikä näille ole välttämättä varattuna paikkoja kaava-alueelta. Näissäkin tilanteissa maanomistajan lupa tulisi riittää sijoittamiselle ja lupaprosessin tulisi olla mahdollisimman kevyt. Tarpeettoman raskas lupaprosessi vaikeuttaa ja hidastaa verkon saneeraustöitä sekä potentiaalisesti pidentää kunnan asukkaiden ja yritysten liittymien tilausaikoja.	**Merkitään tiedoksi.**
Kohdassa 10 § Maanalainen rakentaminen on tuotu hyvin esille, että maanalle rakennettaessa tulee kiinnittää huomiota maanalaisiin johtoverkostoihin ja niiden käyttöturvallisuuteen. Elenian näkökulmasta rakennusjärjestyksessä voitaisiin kuitenkin vielä selkeämmin tuoda esille, että rakennustyöhön ryhtyvällä on aina velvollisuus selvittää maanalaisten kaapeleiden sijainti etukäteen ja noudattaa kaivuutyössä verkkoyhtiön määrittelemiä turvaetäisyyksiä.	**Merkitään tiedoksi.**
Elenialla ei ole tässä vaiheessa muuta lausuttavaa rakennusjärjestysehdotuksesta. Pyydämme saada uuden rakennusjärjestyksen tiedoksi osoitteella verkkolausunnot@elenia.fi.	
8. MTK-Hämeenkyrö ry 13.8.2026	
Yleistä MTK-Hämeenkyrö ry. kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestyksen uudistamisen ehdotusvaiheesta.	
Huomioitamme viljankuivaamon sijoittamiseen liittyen: Kohta 6.1 (sivu 11) Yleiset määräykset -alaluvussa todetaan, että “savusaunaa tai muuta palovaarallista rakennuskohdetta, kuten viljankuivaamoa, ei saa sijoittaa 16 metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä 20 metriä lähemmäksi rakennusta, joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla.” Kunta perustelee 16 metrin vaatimusta maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tuettavaa	

rakentamista koskevista paloteknisistä vaatimuksista. Asetuksen 11 § kuitenkin edellyttää, että “viljankuivaamo on rakennettava vähintään 15 metrin etäisyydelle naapurin rajasta.” Tämä herättää kysymyksen siitä, miksi kunta esittää rakennusjärjestyksessään 16 metrin vähimmäisetäisyyttä, vaikka valtakunnallinen asetus edellyttää vähintään 15 metriä. Vastineessaan kunta toteaa, ettei 16 metrin vaatimusta katsota kiinteistönomistajalle kohtuuttomaksi. Esitämme, että määräys tulee yhdenmukaistaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksen kanssa. Rakennusjärjestykseen tulee kirjata asetuksen mukainen vähimmäisetäisyys 15 metriä seuraavalla sanamuodolla: “Savusaunaa tai muuta palovaarallista rakennuskohdetta, kuten viljankuivaamoa, ei saa sijoittaa 15 metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä 20 metriä lähemmäksi rakennusta, joka sijaitsee toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla. Palovaarallinen rakennuskohde tulee sijoittaa naapurin rajasta palomääräysten edellyttämällä tavalla.” Katsomme, että kunnan ei tule vaatia asetuksen ylittävää lisämetrimäärää. On kohtuutonta velvoittaa kiinteistönomistajia noudattamaan tiukempaa etäisyysvaatimusta kuin mitä valtakunnallinen sääntely edellyttää. Hämeenkyrössä maatilat sijaitsevat usein lähellä asutusta, mikä korostaa tarvetta kohtuullisille ja valtakunnallisille asetuksille vastaaville määräyksille. Rakennusjärjestyksen tulee olla linjassa Hämeenkyrön kuntastrategian 2030 kanssa, jossa kunta sitoutuu tukemaan maaseutuyrittäjyyttä ja kotimaisen ruoantuotannon edellytyksiä.	**Poistetaan § 6.1 maininta viljankuivaamosta.**
Huomioita rakennuspaikalle asetettaviin vaatimuksiin liittyen Alaluvussa 15.2. (sivu 17) Selvitysvaatimukset todetaan, että rakennushankkeeseen ryhtyvän on etukäteen selvitettävä, soveltuuko kiinteistö rakentamiseen, kun huomioon otetaan suojelulliset arvot, historialliset arvot, luontoarvot sekä ennusteet muuttuvista ilmasto-olosuhteista. Esitämme, että selvitysvaatimuksiin sisällytetään myös olemassa oleva maatilatalous ja yritystoiminta, jolloin määräys kuuluisi seuraavasti: ”Rakennushankkeeseen ryhtyvän on etukäteen selvitettävä, soveltuuko kiinteistö rakentamiseen, kun huomioon otetaan suojelulliset arvot, historialliset arvot, luontoarvot, maatilatalous, yritystoiminta sekä ennusteet muuttuvista ilmasto-olosuhteista.”	**Merkitään tiedoksi. Selvitysvaatimukset kohdistuvat rakennuspaikan ominaisuuksiin, eivät toimintaan.**
Huomioita maatilarakentamiseen ja eläinsuojiin liittyen Alaluvussa 17.1 (sivu 19) Rakentamisen määrä todetaan, että maatalous- ja yritystoimintakäytössä olevalle maatilalle voidaan myöntää lupa rakentaa siihen soveltuvia rakennuksia sen estämättä, mitä kokonaisrakennusoikeudesta tässä rakennusjärjestyksessä on määrätty. Rakentamisen määrä ratkaistaan lupaharkinnassa ottaen huomioon rakennuspaikan ominaisuudet.	

Kommentoimme määräystä siten, että maatilan toiminnan kannalta on välttämätöntä voida rakentaa myös tarvittavia rakennuksia, ei ainoastaan soveltuvia. Maatilan toiminta ja sen kehittäminen edellyttävät, että rakennuslupaa voidaan myöntää sekä toiminnan kannalta välttämättömiin että siihen soveltuviin rakennuksiin. Esitämme, että määräys muokataan seuraavaan muotoon: ”Maatalous- ja yritystoimintakäytössä olevalle maatilalle voidaan myöntää lupa rakentaa kiinteistön toimintaan tarvittavia sekä siihen soveltuvia rakennuksia sen estämättä, mitä kokonaisrakennusoikeudesta tässä rakennusjärjestyksessä on määrätty. Rakentamisen määrä ratkaistaan lupaharkinnassa ottaen huomioon rakennuspaikan ominaisuudet.”	**Merkitään tiedoksi. Rakentaminen lähtee aina tarpeesta johonkin toimintaan.**
Alaluvussa 17.3 Muu rakentaminen maatilalla todetaan, että maatilalle saa rakentaa muualle kuin ranta-alueelle liitännäiselinkeinoihin liittyviä rakennuksia, jos maatila soveltuu tarkoitettuun toimintaan ja on rakentamiseen riittävän suuri. Esitämme, että määräyksen soveltamista täsmennetään siten, että arviointivastuu ja kriteerit ovat selkeät ja johdonmukaiset. Kysymme, mikä viranomainen Hämeenkyrössä arvioi maatilan soveltuvuuden tarkoitettuun toimintaan sekä riittävän koon vaatimuksen. Maatilojen toimintaedellytykset vaihtelevat huomattavasti ja myös pienet maatilat voivat olla elinkelpoisia, mikäli toiminnan kate ja kannattavuus ovat kunnossa. Arvioinnissa tulee huomioida maatilan todellinen toiminta, kehityssuunta ja elinkeinon tarpeet. Korostamme, että maatilayritysten tulee voida muuttaa suuntautumistaan vapaasti markkina- ja toimintaympäristön muuttuessa. Rakentamisen edellytyksiä ei tule sitoa jäykkiin kokokriteereihin, vaan määräystä tulee täsmentää niin, että se mahdollistaa joustavan ja tarkoituksenmukaisen liitännäiselinkeinojen kehittämisen kaikenkokoisilla maatiloilla.	**Merkitään tiedoksi. Soveltuvuus tutkitaan yhteistyössä eri viranomaistahojen kanssa.**
Alaluvussa 18.1. Eläinsuojat muualla kuin maatilat, yleiset määräykset todetaan seuraavaa: ”kiinteistöillä, joilla pidetään kotieläimiä, tulee huomioida lainsäädännössä ja kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä säädetyt muut vaatimukset toimintojen sijoittelun, suojaetäisyyksien ja toiminnan järjestämisen suhteen, mm. asianmukainen lannankäsittely, pohjaveden- ja maaperänsuojelun vaatimukset, sekä vesistövaikutuksien ja ilmapäästöjen hallinta. Eläinten pidossa on erityisesti otettava huomioon laki eläinten hyvinvoinnista. Kiinteistöllä tulee voida osoittaa eläimille riittävät ulkotarha ja laidunalueet.” Esitämme, että määräyksen kohtaa “Eläinten pidossa on erityisesti otettava huomioon laki eläinten hyvinvoinnista. Kiinteistöllä tulee voida osoittaa eläimille riittävät ulkotarha ja laidunalueet” tulee täsmentää eläinlajin ja tuotantotavan osalta. Kaikille eläinlajeille ei ole tarkoituksenmukaista tai tavanomaista järjestää	**Merkitään tiedoksi. Toiminnanharjoittajan/suunnittelijan tulee tietää lajikohtaiset vaatimukset, asia ei kuulu rakennusjärjestykseen.**

ulkotarhoja tai laidunalueita. Esimerkiksi sikalat ja kanalat toimivat tuotantotavoilla, joissa ulkotarhaus tai laidunnus eivät kuulu normaaliin eläintenpitoon. Tarhaus- ja laidunnusvelvoitteet liittyvät niillä nimenomaan valittuun tuotantotapaan, eivät yleiseen eläintenpidon vaatimukseen. Ehdotamme, että määräystä täsmennetään seuraavasti: “Eläinten pidossa on otettava huomioon eläinten hyvinvointilain vaatimukset. Ulkotarha- ja laidunalueiden osoittaminen tulee arvioida eläinlajin ja tuotantotavan mukaisesti tapauskohtaisesti.” Tämä muotoilu varmistaa, että määräys on sovellettavissa johdonmukaisesti eri eläinlajeihin ja tuotantotapoihin ilman, että se asettaa epärealistisia tai toiminnallisesti sopimattomia vaatimuksia.	
Huomioita rantarakentamiseen liittyen Alaluvussa 21 (sivu 19) vähimmäisetäisyydet rantaviivasta todetaan, että luvanvaraisen rakennuksen ja katoksen etäisyys rantaviivasta tulee olla sellainen, että maiseman luonnonmukaisuus mahdollisuuksien mukaan säilyy. Lisäksi määräyksessä edellytetään, että vesistön rantaan jätetään vähintään 10 metriä leveä luonnonmukainen vyöhyke, jonka alueella puiden kaatamista tulee välttää. Tuomme esiin, että näkemys 10 metrin puustoisesta vyöhykkeestä ei kaikilta osin ole tarkoituksenmukainen. Rantavyöhykkeet ovat monimuotoisia, ja rantaruovikot ovat osa rantaa, vaikka niillä ei kasva puita. Ruovikot ja muut kosteikot ovat usein merkittäviä luonnon monimuotoisuuden alueita, ja niiden hoito voi edellyttää toimenpiteitä, jotka eivät sovi yhteen puiden kaatamisen kiellon kanssa. On myös tavallista, että vapaa-ajan asukkaat haluavat pitää mökkirantansa avoimena pajukolta tai muulta vesakon kasvulta. Samoin maanomistajat voivat tehdä maisemanhoidollisia toimenpiteitä, jotka ovat luonnonhoidon kannalta perusteltuja. Rakennusjärjestyksen nykyinen muoto voi estää nämä toimenpiteet, vaikka ne eivät heikentäisi rantamaiseman luonnonmukaisuutta. Kysymme, haluaako Hämeenkyrön kunta, että rannat pusikoituvat, mikä olisi väistämätön seuraus, jos puiden ja muun kasvillisuuden poistamista ei sallita edes maisemanhoidollisista syistä. Lisäksi tuomme esiin, että rakennusjärjestyksessä ei missään kohdassa käsitellä vesijättömaata. On epäselvää, huomioidaanko vesijättömaa rantaviivan määrittelyssä vai ei, ja jos huomioidaan, niin millä tavalla. Vesijättömaan asema vaikuttaa suoraan siihen, mistä rantaviiva mitataan ja miten vähimmäisetäisyydet tulkitaan. Esitämme, että määräystä tulee täsmentää siten, että luonnonmukaisen vyöhykkeen määritelmä laajennetaan koskemaan myös puuttomia rantavyöhykkeitä, kuten ruovikoita, jotka ovat merkittäviä osia rantaluonnosta ja monimuotoisista kosteikkoalueista. Lisäksi katsomme, että puiden kaatamisen kieltoon tulee sisällyttää	**Rantaviiva mitataan keskiveden korkeuden mukaisesta rantaviivasta, mikä koskee myös vesijättömaan osuutta. Tarkoituksena on jättää rantaan suojapuustoa. Pusikoita saa raivata ja rantaa on suotavaa pitää hoidettuna.**

maisemanhoidollinen poikkeusmahdollisuus, jotta esimerkiksi pajukon raivaaminen tai muu perusteltu hoitotyö voidaan toteuttaa ilman, että määräys estää tarkoituksenmukaisen rantaympäristön ylläpidon. Samoin vesijättömaan huomioiminen rantaviivan määrittelyssä tulee selittää selkeästi, jotta määräyksen soveltaminen on johdonmukaista erilaisissa rantatyyppien ja kiinteistöjen tilanteissa. Näillä täsmennyksillä määräys olisi sovellettavissa johdonmukaisesti erilaisiin rantaympäristöihin ilman, että se estää luonnonhoitoa tai aiheuttaa epäselvyyttä rantaviivan määrittelyssä.	
Huomioita rakentamisen luvanvaraisuuteen liittyen Alaluvussa 22.2 (sivu 23) todetaan, että aidan ja tukimuurin materiaalin, muodon ja värisävyn tulee olla alueelle ominainen ja soveltua maisemaan ja taajamakuvaan. Lisäksi aita ei saa muodostaa näkemäestettä kadulle tai tielle. Tuomme esiin, että määräyksen muotoilu jättää epäselväksi, mikä viranomainen määrittää, millainen aita tai tukimuuri on ”alueelle ominainen ja soveltuva”. Ilman selkeää vastuutahoa ja arviointiperusteita määräyksen soveltaminen voi johtaa tulkinnanvaraisuuteen ja epäyhtenäisiin ratkaisuihin. Esitämme, että määräystä täsmennetään siten, että arviointivastuu ja kriteerit määritellään selkeästi. Määräykseen tulisi lisätä, että aidan ja tukimuurin soveltuvuuden maisemaan ja taajamakuvaan arvioi rakennusvalvontaviranomainen käyttäen kunnan hyväksymiä aluekohtaisia ohjeita tai tapauskohtaista harkintaa. Ehdotamme, että muotoilu täsmennetään seuraavasti: “Aidan ja tukimuurin materiaalin, muodon ja värisävyn tulee olla alueelle ominainen ja soveltua maisemaan ja taajamakuvaan. Soveltuvuuden arvioi rakennusvalvontaviranomainen alueen erityispiirteet huomioon ottaen. Aita ei saa muodostaa näkemäestettä kadulle tai tielle.” Tämä täsmennys varmistaa, että määräystä voidaan soveltaa johdonmukaisesti ja että arviointivastuu on selkeästi määritelty.	**Rakennusvalvonta määrittelee soveltuvuuden, lisätty § 22.2.**
Alaluvussa 22.7 (sivu 27) todetaan, että luvanvaraisuudesta on vapautettu antennit, julkisivuun liittyvän kilven asentaminen sekä markiisin asentaminen. Esitämme, että vapautuksen piiriin lisätään myös ikkunaluukut. Ikkunaluukut ovat monissa rakennustyypeissä toimiva ja rakennuksen julkisivuun hyvin soveltuva ratkaisu, ja niiden käyttö voi korostua ilmaston lämmetessä. Luukut voivat olla tärkeä keino vähentää kesäaikaisen kuumuuden vaikutuksia asuinrakennuksissa silloin, kun markiisit eivät ole rakennuksen arkkitehtuuriin tai julkisivuun sopivia. Ikkunaluukut ovat myös rakenteellisesti ja visuaalisesti verrattavissa markiiseihin, eikä niiden asentaminen yleensä muuta rakennuksen ulkonäköä merkittävästi.	**Merkitään tiedoksi**.

Esitämme, että määräystä täsmennetään seuraavasti: “Luvanvaraisuudesta on vapautettu antennit, julkisivuun liittyvän kilven asentaminen, markiisin sekä ikkunaluukkujen asentaminen.” Tämä täsmennys varmistaa, että määräys on johdonmukainen ja mahdollistaa tarkoituksenmukaiset, ilmastonmuutokseen sopeutuvat julkisivuratkaisut ilman tarpeetonta lupamenettelyä.	
Kiitämme, että alaluvuissa 22.9 (kasvihuoneet ja kasvutunnelit), 22.10 (lantalat, lietesäiliöt ja laakasiilot) sekä 22.11 (siilot ja varastointisäiliöt) luvanvaraisuudesta on luovuttu asemakaava-alueen ulkopuolella, kun rakennelmat sijaitsevat maatilan tilakeskuksen rakennusten läheisyydessä. Huomautamme kuitenkin, että kasvihuoneiden ja kausitunneleiden kohdalla on erikseen mainittu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokas maisema-alue, kun taas muissa vastaavissa kohdissa tällaista rajausta ei ole. Tämän on ymmärretty tarkoittavan Hämeenkyrön kansallismaisemaan liittyvien alueiden suojelua, mutta käytännössä määräys sulkee osan kunnan alueesta pois kasvihuoneiden ja kausitunneleiden rakentamisen piiristä. Esitämme, että määräystä täsmennetään niin, että arvokkaiden maisema-alueiden suojelutavoite voidaan toteuttaa ilman, että kasvihuoneiden ja kausitunneleiden rakentaminen estyy laajasti koko kunnan alueella. Ratkaisuna ehdotamme, että kasvihuoneiden ja kausitunneleiden rakentaminen sallitaan myös arvokkailla maisema-alueilla silloin, kun rakennelmat sijoittuvat maatilan tilakeskuksen yhteyteen ja niiden vaikutus maisemaan arvioidaan tapauskohtaisesti rakennusvalvontaviranomaisen toimesta. Tämä mahdollistaisi toimivan ja tasapainoisen ratkaisun, jossa maisema-arvot huomioidaan, mutta maatalouden kehittämisedellytykset eivät tarpeettomasti heikkene.	**Määräys ei estä rakentamista alueella, mutta sitä ei ole vapautettu luvanvaraisuudesta. Luvan tarve arvioidaan tapauskohtaisesti.**
Huomioitamme luonnon monimuotoisuudesta rakentamisessa Alaluvussa 30 § (sivu 33) todetaan luonnontilaisen ympäristön merkityksestä rakentamisessa. Haluamme tuoda esiin, että luonnontilaiseksi ympäristöksi tulee ymmärtää muutakin kuin puustoiset alueet. Myös niityt, kedot ja hakamaat ovat merkittäviä luonnon monimuotoisuuden kannalta, ja niiden tulisi sisältyä suosituksiin luonnonmukaisen ympäristön säilyttämisestä. Haluamme korostaa, että pelkkä leikattu nurmikko, niin sanottu “vihreä aavikko”, ei edistä luonnon monimuotoisuutta, vaan päinvastoin heikentää sitä. Yksilajinen nurmipinta tarjoaa hyvin vähän elinympäristöjä hyönteisille, pölyttäjille ja muulle pieneliöstölle, ja siksi sen suosiminen ei ole luonnon monimuotoisuuden kannalta tarkoituksenmukaista. Esitämme, että määräystä täsmennetään siten, että luonnonmonimuotoisuuden edistämisessä huomioidaan myös puuttomat, perinnebiotooppien kaltaiset ympäristöt. Ehdotamme uudeksi kirjaukseksi	**Viherpeitteisyys on yleisilmaisu, joka kattaa myös esim. niityt, kedot ja hakamaat.**

rakennusjärjestykseen seuraavaa: “Luonnontilaiseksi ympäristöksi katsotaan puuston lisäksi myös niityt, kedot, hakamaat ja muut vastaavat luontotyypit. Rakentamisessa tulee välttää yksilajisten nurmialueiden lisäämistä silloin, kun monimuotoisempi kasvillisuus tukee luonnon monimuotoisuutta ja alueen ekologisia arvoja.” Samalla on kuitenkin tärkeää huomioida, että kukkapellot viljelykelpoisilla lohkoilla eivät edistä maatalouden toimintaedellytyksiä. Maatalouden kannalta tuottava peltoala on keskeinen resurssi, eikä sitä tule ohjata korvautumaan yksinomaan maisemallisesti miellyttävillä mutta tuotannollisesti tehottomilla kukkakasvustoilla. Täsmennys tulee muotoilla niin, että luonnonmonimuotoisuutta voidaan edistää tarkoituksenmukaisilla alueilla ilman, että maatalouden tuotantokyky heikkenee.	
Huomioitamme yleisten alueiden osalta Alaluvussa 45.1 (sivu 42) Puistot ja muut virkistysalueet todetaan, että puistoihin ja muille vastaaville virkistysalueille rakennettavien rakennusten, rakennelmien, laitosten ja muiden rakenteiden julkisivupintojen, puistokäytävien ja -aukioiden pinnoitteiden sekä hulevesien hallintajärjestelmien tulee soveltua alueen luonteeseen. Haluamme tuoda esiin, että määräys käsittelee puistojen ja virkistysalueiden rakenteellista ja maisemallista soveltuvuutta, mutta ei huomioi vieraslajien torjuntaa, joka on olennainen osa näiden alueiden hoitoa ja luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Vieraslajien torjunta on kunnan vastuulla oleva, jatkuvaa seurantaa ja hoitotoimia edellyttävä tehtävä ja sillä on merkittävä vaikutus puistojen ekologiseen tilaan, turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. On perusteltua kysyä, miksi vieraslajien torjuntaa ei ole mainittu rakennusjärjestyksessä lainkaan, vaikka se liittyy kiinteästi kunnan virkistysalueiden hoitoon ja ylläpitoon. Esitämme, että määräystä täsmennetään siten, että puistojen ja muiden virkistysalueiden hoitoon sisällytetään myös vieraslajien torjunta. Ratkaisuehdotuksemme on seuraava: “Puistojen ja muiden virkistysalueiden hoidossa tulee rakenteiden ja pinnoitteiden soveltuvuuden lisäksi huolehtia alueen ekologisesta kestävyydestä, mukaan lukien vieraslajien torjunta ja niiden leviämisen estäminen.”	**Vieraslajien torjunta kuuluu ympäristönsuojelumääräyksiin, ei rakennusjärjestykseen.**
Lopuksi, liitteessä 1 Siirtyvät lisämääräykset (sivu 52) todetaan: “Maanviljelys- tai metsätalousalueeksi (MV, MM) määrätyllä alueella saa rakentaa ainoastaan maanviljelystä, karjanhoitoa tai metsätaloutta palvelevia rakennuksia.” Kunta on vastineessaan todennut, että siirtyviin lisämääräyksiin ei ole tarkoituksenmukaista tehdä muutoksia uuden rakennusjärjestyksen yhteydessä, mutta muutoksia voidaan tehdä kaavoituksella. Yhdistyksenä katsomme, että jos siirtyviä lisämääräyksiä ei voida päivittää uuden rakennusjärjestyksen laadinnan	**Rakennusjärjestyksen § 1 asia on mainittu. Selvyyden vuoksi lisätään myös liitteeseen 1.** **Niillä asemakaavoitetuilla alueilla, joita koskevat tarkemmat rakentamismääräykset liittyvät 28.6.1968 hyväksyttyyn rakennusjärjestykseen (liite 1), on kyseisiä määräyksiä noudatettava siihen asti, kunnes niihin liittyvät asemakaavat on muutettu.**

yhteydessä, kunnan tulisi täydentää määräysten yhteyteen selkeä kirjaus siitä, että kaavoituksen kautta näihin määräyksiin voidaan tehdä muutoksia. Tämä täsmennys parantaa määräysten tulkittavuutta ja varmistaa, että tulevissa kaavaprosesseissa on mahdollista päivittää määräyksiä vastaamaan muuttuneita olosuhteita sekä elinkeinotoiminnan tarpeita. Nykyinen sanamuoto siirtyvissä lisämääräyksissä rajoittaa tarpeettomasti maa- ja metsätalousyrittäjien mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoaan kyseisillä alueilla. Laajempi muotoilu, joka viittaisi luonnonvaraelinkeinoihin, kattaisi maatalouden ja metsätalouden lisäksi niihin liittyvät tukitoiminnot kokonaisvaltaisesti. Tämän vuoksi muokattu sanamuoto kuvaisi paremmin alueen todellista käyttötarkoitusta ja turvaisi yrittäjien toimintaedellytykset.	